

NordGens potatissorter till distribution 2026

Bedömning av knölarnas morfologiska egenskaper i NordGens potatissamling. Foto: Pawel Chrominski

NGB 3201 **Tertus** (Danmark)

Pedigree: LÜ 56.220/94 x *Asparges*

Beskrivning

Medeltidig matpotatissort med medelhög avkastning. Knölarna är rundoval till långoval med grunda ögon, gult skal och crèmevärgat till ljusgult kött. Plantan är medelhög och något utbredd med relativt stora blad. Blommorna är vita med rödvioletta prickar på baksidan, och bär förekommer.

Sorten är resistent mot potatiskräfta och den vanliga potatiscystnematoden (Ro1). Den är motståndskraftig mot Phomaröta och rostringar (rattle, TRV), men mottaglig för rostringar (mop top, PMTV) samt bladmögel. Förädlaren anger att sorten har hög motståndskraft mot mekaniska skador. Vidare anges att

den tål torka väl, men att den är svår att lagra på grund av blötröta.

Tertus har medelhög torrsustanshalt och är relativt fast vid kokning, men har viss tendens till mörkfärgning efter kokning. Den lämpar sig väl för bland annat bakning, mos och sallader. Glykoalkaloidinnehållet är relativt högt.

Historia

Sorten är framtagen av LKF Vandel, Danmark, och lanserades 1975. Den har endast odlats i begränsad omfattning i Danmark. År 1978, då odlingen var som störst, utgjorde den 0,5 % av den totala potatisarealen. Tertus togs bort från sortlistan 1985.

NGB 3258 **Octavia** (Danmark)

Pedigree: LÜ 56.220/94 x *Asparges*

Beskrivning

Medeltidig matpotatis med medelhögt utbyte. Knölarna är rundoval till ovala med flata ögon samt gult skal och kött. Ljusgrodden är rödviolett med svag behåring. Plantan är medelhög och något utbredd med få men ganska kraftiga stjälkar. Bladen är ljusa och tätsittande. Blommorna är vita och bär förekommer. Sorten är resistent mot potatiskräfta och vanlig potatiscystnematod (Ro1). Den är relativt resistent mot Phomaröta samt rostringar (rattle- och mop top-virus). Sorten anges vara mottaglig för bladmögel och

virussjukdomar, men tålig mot mekaniska skador och torka. Sorten är den första danska potatissorten med nematodresistens.

Octavia har medelhög torrsustanshalt och är ganska fastkokande, med viss tendens till mörkfärgning efter kokning.

Historia

Octavia togs fram vid Landbrugets Kartoffelfond i Vandel 1970. Den odlades som mest i mitten av 1970-talet och utgjorde under ett år cirka 8 % av den registrerade sättpotatisarealen. Sorten odlades fram till 1990-talet, dock i mindre omfattning.

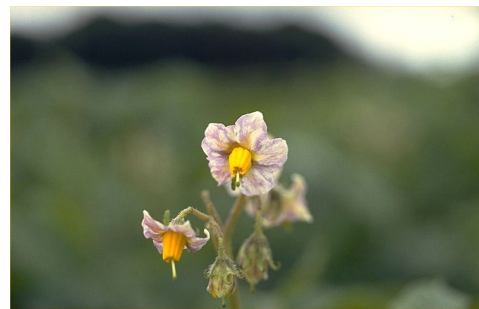

NGB 3259 **Minea** (Danmark)

Pedigree: *Arran Pilot x Menominee*

Beskrivning

Mycket tidig matpotatis med hög avkastning vid tidig upptagning. Knölarna är stora och ovala med flata ögon, och vissa knölar är päronformade. Skalet är vitt, liksom köttet. Ljusgrodden är blåviolett, stor och kraftigt behårad. Plantan är ganska låg och tät, med få utbredda rödbruna stjälkar. Ett särskilt kännetecken är de blåviolettera stolonerna. De mörkgröna knopparna faller ofta av, vilket gör blomningen sparsam. Blommorna är violetta, men ofta mycket ljusa med ljusa spetsar.

Sorten är resistent mot potatiskräfta och motståndskraftig mot vanlig skorv och rostringar (rattle virus), men mycket mottaglig för Phomaröta. Enligt förädlaren är den något mottaglig för bladmögel och virussjukdomar. Minea har låg torrsustanshalt, och knölarna kan verka vattniga. De blir snabbt ganska stora och lämpar sig endast för tidig användning.

Historia

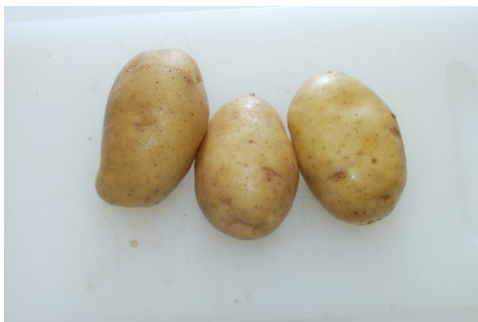
Framtagen vid Landbrugets Kartoffelfond, Vandel, Danmark, 1962. Sorten odlades främst under 1960- och 1970-talen, då den hade stor betydelse som en av de allra tidigaste nypotatissorterna. Den togs bort från sortlistan 1992.

NGB 3396 **Jaakko** (Finland)

Pedigree: *Eigenheimer x Goldwährung*

Beskrivning

Medeltidig, högavkastande färsk- och matpotatissort. Knölen är oval, platt och slät med gul skalfärg, och köttet är ljusgult. Ljusgrodden är mörkt blåviolett, medelstor och kägelformig. Blasten är medelhög, bladrik och glänsande grön. Blomningen är riklig med små, vita blommor. Enligt finska undersökningar är sorten resistent mot potatiskräfta, mottaglig för brunröta och virus Y, men tämligen motståndskraftig mot skorv.

Knölens torrsustanshalt är medelhög, konsistensen efter kokning är lätt mjölig och benägenheten för mörkfärgning är liten. Sorten är god som bakad och till mos.

Historia

Jaakko förädlades i Jokioinen i Finland och lanserades 1951. Den var allmänt odlad i hela Finland under flera årtionden. På 1960-talet omfattade odlingen cirka 12 % av potatisarealen, men under 1970-talet minskade den till omkring 1 %. Sorten ströks från sortlistan först 1995.

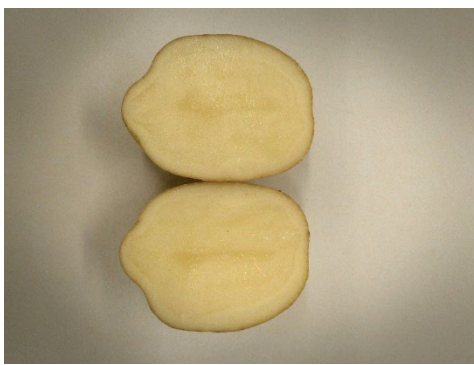
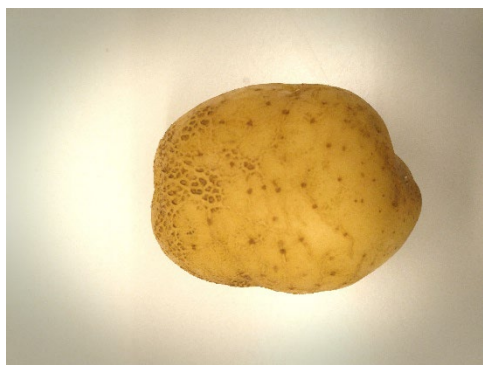
Pedigree: *Fina x Pito*

Beskrivning

Sanna är en sen, ganska högavkastande matpotatissort. Plantan är hög med mörkgröna blad. Blomningen är riklig; blomställningen är stor och lång med vita blommor, och bär utvecklas sparsamt. Sorten producerar ganska stora, runda till rundovala, platta knölar med grunda ögon. Skalet är gult och köttet gulvitt. Stärkelseinnehållet är relativt högt, och knölarna har mjölig konsistens efter kokning. Smaken är god. Sorten har god hållbarhet vid lagring.

Historia

Sanna förädlades vid MTTK Jokioinen och började saluföras 1978. Den fanns upptagen på sortlistan från 1979 till 1985.

Beskrivning

Koijari är en av de nyaste potatissorterna som lagts in i genbanken. Skriftlig information om Koijari är mycket begränsad, men man antar att sorten är en korsning mellan Hätäläinen (Early Rose) och Parsaperuna. Knölarna är avlånga, knöliga och ojämna. Sorten genomgick virusrensning 2016. Nyligen har Koijari DNA-genotypats och visat sig vara unik bland över 1200 andra sorter som undersökts i den nordiska regionen. Sorten kommer att genomgå morfologisk karaktärisering vid NordGen år 2026.

Historia

Slakten Salmilampi har odlat sorten under åtminstone 130 år i Loppi kommun.

Foto: Merja Hartikainen, Luke

NGB 3168 Lang svenske (Norge)

Synonym: FIN: Aikion Puikula; SWE: Kubbesvenske

Beskrivning

Halvsen sort. Knölarna är långa, med blå skal-färg och gult kött. Blåfärgad kärldrängsring. Ljusgroddarna är blåviolettera. Plantorna har starkt antocyaninfärgade stjälkar och bladskaft. Blommorna är vita. Sorten har låg motståndskraft mot bladmögel och smittas lätt av potatisvirus Y (PVY). Knölarna har relativt hög torrsustanshalt och håller god matkvalitet.

Historia

Lang Svenske är en lokal sort från Nordnorge med lång odlingshistoria i Nordland och Troms.

NGB 3395 Jøssing (Norge)

Pedigree: Louis Botha x Richters Jubel

Beskrivning

Jøssing är en halvsen norsk matpotatissort. Knölarna är ovala, med bra form, vitt skal och vitt kött. Blommorna är blå. Sorten är motståndskraftig mot potatiskräfta men relativt känslig mot bladmögel. Torrsustanshalten är något över medel och matkvaliteten är hög. Sorten har även tidvis använts inom stärkelseindustrin. Jøssing har deltagit i det nordiska DNA-analysprojektet. Inga synonyma sorter har påvisats, och den anses vara unik.

Historia

Från 1940-talet, förädlad vid Norges landbrukshøgskole i Ås. Sorten odlades redan under krigsåren, men blev först godkänd 1945 och fick då sitt namn efter hedersbeteckningen för de motståndsmän som utmärkte sig under kriget. Under decennierna efter kriget odlades Jøssing i stor omfattning på Østlandet och i Trøndelag, men togs 1981 bort från Norsk sortsliste.

Pedigree: *Pimpernel x Beate*

Beskrivning

Halvsen matpotatis. Knölarna är ovala och välformade. Skalet är rött, med pigment både i korklagret och i barkparenkymet under. Ögonen är starkare rödfärgade än resten av skalet. Köttet är mycket svagt gult.

Hårek är resistent mot potatiskräfta, har medelhög motståndskraft mot bladmögel och brunröta, men är känslig mot vanlig skorv. Sorten uppvisar mycket god motståndskraft mot Phoma-röta och rostfläcksjuka (TRV och MPTV).

Knölarna har över medelhög torrsubstanshalt, och Hårek ger god matkvalitet även under korta och kyliga växtförhållanden.

Historia

Förädlad 1985 vid Institutt for plantefag, Norges landbrukshøgskole i Ås. Sorten visade goda odlingsresultat i Nordnorge och odlades i viss omfattning i Nordland fylke, men togs bort från sortlistan 1993.

Synonym: *SWE: Hälsingepotatis, Norrbopotatis*

Beskrivning

Knölen är oval med grunda ögon och markerade ögonbryn. Den har gult skal och starkt gul köttfärg. Ljusgrodden är rödviolett med påtagligt stark hårlighet. Plantan är lågväxt med svag antocyanfärgning. Ganska riklig blomning med vita blommor som kan ha inre dubbelkrona.

Knölarna har hög torrsubstanshalt och låg glykalkaloidnivå, och bedöms vara måttligt lämpliga för chipsproduktion.

Historia

Sorten är en gammal lantsort, som har odlats i södra Norrlands kustland. Sorten kom till NordGen så sent som 1998 och även från en annan insändare året efter under annat namn.

NGB 23571 **Himalaya** (Sverige/Nepal)

Pedigree: M 136-6 x 13345D(1)

Synonymer: India, I-1039, Kalmar röd, Khumal Rato 2, Khumal Red 2

Beskrivning

Himalaya är en förädlad potatissort som är relativt ny i vår genbank. Det är en sen sort som behåller blasten grön långt in på hösten, till skillnad från andra sorter som vissnar tidigare. Plantorna är höga, mörkgröna och robusta, och blommar rikligt och länge med ljus rödvioletta blommor.

Knölnarna är runda och varierar i storlek. De har ett rött skal med starkrosa ögongropar som är medeldjupa.

Köttet inuti knöläarna är ljusgult. Himalaya har god lagringsförmåga och är mycket resistent mot potatisbladmögel, vilket är en uppskattad egenskap hos odlare. Den kokta potatisen är något mjölig och har en god smak.

Historia

Våra senaste DNA-analyser bekräftar att Himalaya är ett duplikat av förädlingslinjen I-1039. Denna linje utvecklades vid International Potato Center i Peru för resistens mot potatisbladmögel och kom senare till Indien genom CIP:s arbete där. I-1039 odlas under namnen Khumal Red 2 och Khumal Rato 2 och var exempelvis den mest odlade sorten i Bara-distriktet i Nepal 2012. Den har också gett upphov till kommersiella sorter i Danmark (Tivoli, Liva), Ecuador (Fripapa 99) och Rwanda (Gikungu).

Himalayas väg till Sverige är osäker. Enligt berättelser kom sorten till Göteborgs botaniska trädgård i början av 1980-talet via en resenär som tog med sig knölar från Himalaya. Sorten odlades i Sverige under namnet Kalmar Röd, vilket möjligen var ett resultat av en förvrängning av det ursprungliga namnet Khumal Red.

NGB 20404 **Reyð epli** (Skottland/Färöarna)

Synonymer: CHE: *Blaue Österreich*; FIN: *Karjalan Musta*; Potatisen är mjölig (Typ C), med viss tendens till FO: *Siggepli*, Svørt epli; FRA: *Bleue d’Auvergne*; GB: *Arransönderkokning*, och passar utmärkt för potatismos. Victory; SWE: *Luröpotatis* Smaken är mycket god, och köttet mörknar inte efter

Smaken är mycket god, och köttet mörknar inte efter kokning.

Beskrivning

Reyð epli är en medelsen, mjölig matpotatis från

Färöarna. Knölarna är runda eller ovala med medeldjupa epli är identisk med den brittiska sorten Arran Victory. ögon. Skalet beskrivs som violett eller purpurfärgat, och Sorten var mycket populär och odlades under lokala köttet är vitt, ofta med en purpurfärgad kärling. Sorten namn i många europeiska länder. Arran Victory ger god skörd och verkar tålig både mot torka och blöta. förädlades av Donald McKelvie 1912 på ön Arran utanför Plantan är upprätt med öppet bladverk, och stjälkar samt Skottland och släpptes 1918 samma år som första bladnerv har stark antocyaninfärgning. Reyð epli världskriget tog slut, därav namnet Victory. Föräldrar till blommor måttligt och blommorna är vita. Arran Victory är okända.

Historia

Enligt tre oberoende DNA-studier visade det sig att Reyð
æpli är identisk med den brittiska sorten Arran Victory.
Sorten var mycket populär och odlades under lokala
namn i många europeiska länder. Arran Victory
förädlades av Donald McKelvie 1912 på ön Arran utanför
Skottland och släpptes 1918 samma år som första
världskriget tog slut, därav namnet Victory. Föräldrar till
Arran Victory är okända.

